

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ VUODELTA 2018

Kaupunkiympäristölautakunta on hyväksynyt 11.12.2018 hallintosäännössä edellytetyn kaupunkiympäristö -toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen. Kaupunkiympäristölautakunta on valvonut, että toimiala on toiminut kaupunginvaltuuston hyväksymän Helsingin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjan, vahvistetun talousarvion, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden sekä hyväksymänsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen mukaisesti ja ohjannut sen toimintaa. Toimialajohtaja ja palvelukokonaisuuksien johtajat huolehtivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta vastuualueillaan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toimialalla toteutettu menettelyillä, jotka on kuvattu toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksessa. Toimialan tehtävät ja vastuut on kuvattu hallinto- ja toimintasäännöissä sekä toimivallan siirtoa koskevissa delegointipäätöksissä. Tehtäviä on määriteltä myös toimialan toimintasuunnitelmassa sekä palveluiden toimintasuunnitelmissa.

Toimialan merkittävät riskit hallintatoimintaan on arvioitu vuonna 2018. Yleisesti riskejä arvioidaan talousarvioprosessissa, talousarvion toteutumista ennustettaessa, hankintoja ja sopimuksia tehtäessä, päätöksenteossa, henkilötietoja käsiteltäessä, henkilöstöjohtamisen ja työsuojelun yhteydessä sekä tietojen, tietojärjestelmien ja teknologian hallinnan osana.

Keskeiset valvontatoimenpiteet ovat talousarvion toteutumisen seuranta, valvontavastuiden määrittely, prosessien ja hankkeiden ohjaus ja seuranta, esimiesten tekemä oman organisaationsa valvonta, jokaisen työntekijän riskien raportointivastuu, esteellisyyteen liittyvät ohjeet ja perehdytys, vaarallisten työyhdistelmien poistaminen, tietojärjestelmiin liittyvät valvontatoimet sekä tietosuojaja- ja henkilötietojen käsittelysäännöt.

Valvontaa palvelevien tietojen tuottaminen ja raportointi välitetään sisäisille ja tarvittaessa ulkoisille sidosryhmille. Tilintarkastajan, tarkastusviraston ja sisäisen tarkastuksen tekemien arviointien tulokset kommunikoidaan tarvittaville tahoille korjaavine toimenpiteineen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen arviointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta seurataan ja arvioidaan johdon ja esimiesten toimesta osana päivittäistä toimintaa. Toimiala ei ole tehnyt dokumentoitua arviota koskien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, toimeenpanoa ja toimivuutta vuoden 2018 aikana. Sisäinen tarkastus teki vuonna 2018 useita tarkastuksia, mm. liittyen rakennuttamisen ostolaskujen käsittelyyn, mikä johti toimintatapojen kehittämiseen sekä Talpan ja toimialan keskinäisen työnjaon kehittämiseen.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Kaupunkiympäristön toimiala arvioi, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on tyydyttävä.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Kaupunkiympäristön toimiala on arvioinut merkittävimpiä riskejä (strategiset, taloudelliset ja operatiiviset). Merkittävimpiä riskejä ovat:

- Riittämättömät henkilöstöresurssit, osaavan henkilöstön rekrytoinnin vaikeus ja henkilöstön tiheä vaihtuvuus
- Helsingin kansainvälisen ja kansallisen kilpailukyvyyn heikentyminen
- Kaupungin osa-alueiden segregatio
- Ilmastonmuutos ja sen aiheuttamat ääri-ilmiöt
- Investointien riittämättömyys ja rakentamisen elinkaaren ja laadun hallitsemattomuus
- Maakuntamuutoksen aiheuttamat tiloihin liittyvät seuraukset
- Juridisen toimintaympäristön muutokset
- Sopimukseen ja sopimusjohtamiseen liittyvät riskit
- ICT-järjestelmien haavoittuvuus ja yhteentoimimattomuus
- Uuden kaupunkiorganisaation toimintatapojen vakiintumattomuus.

Toteutuneet merkittävät riskit

Tilikauden aikana ovat osin toteutuneet seuraavat riskit ja toimenpiteet:

- Palveluverkon ennakoimattomat muutokset, jolloin on käynnistetty yhteisprojekti Kasko-toimialan kanssa.
- Talousarvion toteutumisen ennusteiden epätarkkuus, jolloin toimenpiteenä lisätään taloustiedon hyödyntämistä vuotuisen ennustemenettelyn eri vaiheissa ja johtoryhmissä sekä parannetaan ennakoitavuuteen liittyvän oleellisen tiedon kulkua.
- Oulunkylän koulun katon romahtaminen, josta seurasi rakennesuunnittelijoiden lisäohjeistus ja rakennuttamisen henkilökunnan informointi sortuman syystä.
- Maineriski tiedonkulun katkosten takia. Mm. sisäilmatiedotusta on parannettu ja katutöiden viestintää parannetaan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Toimiala on tunnistanut sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyviä puutteita tai kehittämiskohteita, jotka liittyvät ydinprosessien määrittelyyn ja toimintaan, hankintoihin, päätöksenteon valmisteluun, tietoverkkoriskeihin, ICT-sopimusosaamiseen, kriittisten tietojärjestelmien tunnistamiseen ja henkilötietojen käsittelyyn.

Vuoden 2018 aikana on toimialan kokonaisvaltaista kehittämistä tehty kokonaisarkkitehtuurimenetelmällä ja ydinprosessien kehittämistyö on aloitettu. Toimialalle on valmisteltu uutta hankintastrategiaa. Päätöksenteon valmisteluprosessia on kehitetty. Toimiala on osallistunut kaupungin tietoverkkoriskien selvitystyöhön. ICT-sopimusosaamista on lisätty. Toi-

mialan tietojärjestelmäluettelo on siirretty uuteen työkaluun ja tunnistettu kriittiset tietojärjestelmät. Toimialan tietosuojaprojekti on edennyt palveluittain ja kartoittanut henkilötietojen käsittelyn riskit.

Vuoden 2019 aikana tehdään sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan kohdistuva dokumentoitu itsearviointi. Toimialan sisäisiin auditointeihin valmistaudutaan.